

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

นับตั้งแต่มีการบัญญัติกฎหมายตราสามดวง กฎหมายลักษณะฉ้อ และกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จนมาถึงประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน ปรากฏว่า ความผิดฐานฉ้อโกง มิได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและเพิ่มเติมในเนื้อหาสาระสำคัญแต่อย่างใด ซึ่งตามหลักกฎหมายอาญาของไทย การที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้นั้น ต้องเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดไว้ ตามความในมาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งตรงกับหลักกฎหมายอาญาทั่วไปที่ว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติ” (Nullum Crimen Nulla Poena Sine Lege) หรือ No Crime, No Punishment Without a Previous Penal Law โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเหตุการณ์ของความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะต้องรับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยแสดงตนเป็นอื่น หรืออาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นเด็กตามมาตรา 342(1) หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกลวง ตามมาตรา 342(2) และการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 หากผู้กระทำได้กระทำความผิดด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 343 วรรคแรก ซึ่งถ้าหากการกระทำผิดดังกล่าวในมาตรา 343 วรรคแรก ต้องด้วยลักษณะในมาตรา 342 อนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 343 วรรคสอง แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า เหตุการณ์ในความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 342 และมาตรา 343 ยังมีได้ครอบคลุมถึงรูปแบบของการกระทำผิดในลักษณะอื่น เช่น การหลอกลวงฉ้อโกงโดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน การฉ้อโกงโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป การฉ้อโกงโดยอ้างห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น หรือสมาชิกในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือการฉ้อโกง

โดยกระทำเป็นอาชัพ ซึ่งหากพิจารณาแล้วมีรูปแบบของการกระทำความผิดที่มีความหลากหลายและมีกลวิธีอันแยบยลมากขึ้น ตลอดจนมีการสมรู้ร่วมคิดกระทำความผิดเป็นกลุ่มหรือองค์กรที่มีการพัฒนาระดับอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้ผู้เสียหายเชื่อถือและเป็นเหตุให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือเสียหายแก่ทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก หรือเป็นทรัพย์สินของรัฐ หรือที่ใช่หรือมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือทรัพย์สินที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองนายจ้าง หรือทรัพย์สินที่เป็นของผู้มีอาชัพกสิกรรมบรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น โดยมีได้บัญญัติให้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นหรือครอบคลุมกับข้อเท็จจริงของความผิดแต่อย่างใด นอกจากนี้ถึงแม้ผู้กระทำผิดจะไม่ได้ทรัพย์สินจากการฉ้อโกง แต่ทำให้ผู้กระทำได้มาซึ่งการบริการ เช่น การขนส่งสาธารณะ ตู้บริการ หรือระบบสื่อสารคมนาคมสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่ได้บัญญัติลงโทษผู้กระทำผิดไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน และเมื่อการกระทำความผิดในหมวดความผิดฐานฉ้อโกง ยกเว้นการกระทำความผิดมาตรา 343 เป็นความผิดอันยอมความได้ ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและโทษที่จะได้รับ

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญาประเทศที่ใช้ระบบคอมมอน-ลอว์ (Common Law) ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศอินเดีย และประเทศที่ใช้ระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) ได้แก่ ประเทศเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอิตาลี ประเทศฝรั่งเศส ได้บัญญัติการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงว่าจะทำอย่างไรให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำอันเป็นเหตุฉ้อโกง หรือการกระทำฉ้อโกงในรูปแบบอื่น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักพิจารณาในการลงโทษให้หนักขึ้นและให้ครอบคลุมกับข้อเท็จจริงของความผิดให้มากที่สุด

ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า หากพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน จุดประสงค์ของการลงโทษในเชิงของการแก้แค้นทดแทนก็ยังคงจะต้องมีอยู่เพราะความรู้สึกลึกซึ้งของคนส่วนมากยังต้องการให้อาชญากรได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดหนักพอกับความอุกฉกรรจ์ หรือการกระทำของความผิดที่ได้กระทำลง และเมื่อกฎหมายเป็นเครื่องมือของสังคมกฎหมายจึงไม่อาจละทิ้งจุดประสงค์ดังกล่าวเสียได้ การกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉ้อโกงในคดีอาญา จึง

ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในภาวะการณ์เป็นปัจจุบัน เพียงแต่จะอย่างไรให้การลงโทษดังกล่าว กับแนวความคิดในปัจจุบันสามารถดำเนินไปอย่างสอดคล้องต้องกัน ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า มาตรการการลงโทษให้หนักขึ้นยังคงจำเป็นในสังคมไทย ที่ศีลธรรมการศึกษา ค่านิยมมีความเสื่อมโทรมลง จนทำให้ประชาชนยังไม่เกิดการเรียนรู้ที่จะนำกระแส หรือแนวคิดใหม่ ๆ มาเป็นหลักในการยับยั้งอาชญากรรม ตามทิศทางกระแสโลก จนกว่าค่านิยม สภาพสังคม และการศึกษาของประชาชนทุกคนจะพัฒนาและสามารถตระหนักเองได้ถึงผลของการกระทำที่อาจเกิดขึ้น หากได้กระทำลงไป ดังนั้น การลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้นในแต่ละรูปแบบ ถือเป็นมาตรการสำคัญในสังคมไทย ที่จะยับยั้งการเกิดอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้น ส่วนการฟื้นฟูหรือการแก้ไขผู้กระทำความผิดนั้น (Punishment as a Means of Reformation) ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถเดินตามแนวความคิดเชิงแก้แค้นทดแทน (Retribution) ได้โดยเช่นกัน โดยช่วยพัฒนาผู้กระทำความผิดหลังจากเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว ให้ใช้ชีวิตปกติสุขและไม่เป็นภาระกับสังคมต่อไป

ดังนั้น จากการศึกษาความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย พบว่าไม่ได้้นำหลักบุคคลที่กระทำผิด หรือบุคคลที่ถูกกระทำ หรือเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากจุดมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้กระทำ มาบัญญัติไว้เพื่อพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดให้หนักขึ้นและให้ครอบคลุมกับข้อเท็จจริงของความผิด ทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญา ผู้เขียนจึงได้ข้อสรุปเพื่อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะ

ตามที่ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบจากประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยและของต่างประเทศ ในบทที่ 4 แล้ว ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประมวลกฎหมายอาญาของไทยในการบัญญัติกฎหมายในอนาคตไม่มากนักน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ คุ้มครองและป้องกันผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเหยื่อ

ของการกระทำล่อลวง เพื่อมิให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายกับทรัพย์สิน ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจะกำหนดเปลี่ยนแปลงแก้ไขและเพิ่มเติมความผิดฐานล่อโกง เหตุฉกรรจ์ และการกระทำล่อโกงในรูปแบบอื่น ๆ เสียใหม่ โดยตามประมวลกฎหมาย อาญานับปัจจุบัน

มาตรา 342 บัญญัติว่า “ถ้าในการกระทำความผิดฐานล่อโกงผู้กระทำ

(1) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(2) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกล่อลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอ แห่งจิตของผู้ถูกล่อลวง

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้ง จำทั้งปรับ”

ควรเพิ่มเติมมาตรา 342 เสียใหม่ โดยเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา 342 บัญญัติว่า “ถ้าในการกระทำความผิดฐานล่อโกงผู้กระทำ

(1) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(2) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกล่อลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอ แห่งจิตของผู้ถูกล่อลวง

(3) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(4) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(5) โดยอ้างห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น หรือ สมาชิกในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(6) โดยกระทำเป็นอาชีพ

(7) เป็นเหตุให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือเสียหายแก่ทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

(8) เป็นเหตุให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของรัฐ หรือที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณะ

ประโยชน์

(9) เป็นเหตุให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครอง นายจ้าง

(10) เป็นเหตุให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น”

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

และมาตรา 348 บัญญัติว่า “ความผิดในหมวดนี้ นอกจากความผิดตามมาตรา 343 เป็นความผิดอันยอมความได้”

ควรเพิ่มเติมมาตรา 348 เสียใหม่ โดยเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา 348 บัญญัติว่า “ความผิดในหมวดนี้ นอกจากความผิดตามมาตรา 342 และมาตรา 343 เป็นความผิดอันยอมความได้”

นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 345/1 ดังนี้

มาตรา 345/1 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยเจตนา ใช้บริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การขนส่งสาธารณะ ตู้บริการ หรือระบบสื่อสารคมนาคมสาธารณะ โดยไม่จ่ายค่าบริการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”